

DERĪBA PIE SINAJA

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

2. Moz. 19:1–20:17; Atkl. 21:3; 5. Moz. 5:6–21; Jēk. 1:23–25; Rom. 3:20–24; Rom. 10:4.

ATMIŅAS PANTS:

“Jūs esat redzējuši, ko Es esmu darijis ēģiptiešiem un kā Es jūs esmu nesis uz ērgļa spārniem un esmu jūs pie Sevis atvedis. Bet tagad, ja jūs uzklausīsiet Manu balsi un turēsiet Manu derību, tad jūs Man būsit par īpašumu visu tautu vidū, jo Man pieder visa pasaule. Un jūs būsit Man par priesteru un ķēniņu valsti un par svētu tautu. Šos vārdus tev būs teikt Israēla bērniem” (2. Moz. 19:4–6).

Kurp Dievs vadīja Israēlu pēc tam, kad bija tos atbrīvojis no Ēģiptes? Uz Apsolīto zemi – kur gan vēl? Lai cik ģeogrāfiski šī atbilde būtu pareiza, teoloģiski tā ir nepareiza. Pats Dievs uz to atbild: “Jūs esat redzējuši, ko Es esmu darijis ēģiptiešiem un kā Es jūs esmu nesis uz ērgļa spārniem” (2. Moz. 19:4). Tādējādi bībeliski-teoloģiska atbilde uz šo jautājumu atklāj Dieva prioritāti un mērķi: Kungs tos atveda pie Sevis.

Kad cilvēki atkāpjas no Dieva, Viņš tos meklē un aicina atpakaļ pie Sevis. Šīs dziļās patiesības labākais paraugs atrodams Ēdenes dārzā, kad Ādams un Ieva grēkoja pret Dievu, nepaklausīja Viņa pavēlei un slēpās no Viņa. Viņš uzņēmās iniciatīvu un sauca: “Kur tu esi?” (1. Moz. 3:9) Viņš vienmēr sper pirmo soli. Jēzus mūs daiļrunīgi uzrunā: “Nāciet šurp pie Manis visi, kas esat bēdīgi un grūtsirdīgi, Es jūs gribu atvieglināt. Nemetiet uz sevi Manu jūgu, mācaities no Manis, jo Es esmu lēnprātīgs un no sirds pazemīgs; tad jūs atradīsiet atvieglojumu savām dvēselēm” (Mt. 11:28, 29).

Dievs aicina mūs visus; mūsu mūžīgais liktenis ir atkarīgs no mūsu atsaukšanās Viņam.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 23. augustā.

Sinaja kalnā

Izlasi 2. Moz. 19:1–8. Ko Dievs viņiem apsoliņa šeit, Sinaja kalna pakājē? _____

Dievs ved israēliešus uz Sinaja kalnu, kur Viņš drīz tiem dos desmit baušļus (dekalogu). Džebelmusas kalns (augstums 7497 pēdas jeb 2285 metri), iespējams, ir vieta, kur Mozus vairākas reizes tikās ar Dievu (piemēram, 2. Moz. 3:1, 2. Moz. 19:2, 2. Moz. 24:18), un pēc daudziem gadiem arī Elija šeit sastapa Dievu (1. Kĕn. 19:8). Šis ir tas pats kalns, kur Dievs aicināja Mozu izvest Israēlu no Ēģiptes (2. Moz. 3:1, 10). Tajā laikā Dievs pastāstīja Mozum, ka viņš pielūgs Dievu kopā ar atbrīvoto Israēlu šajā pašā vietā, kas būtu zīme Mozum, ka viņus vada Ābrahāma, Īzāka un Jēkaba Dievs (2. Moz. 3:12).

Pēc divu mēnešu ceļojuma israēlieši ieradās Sinajā (2. Moz. 19:1), kur viņi palika apmēram vienu gadu (sal. 2. Moz. 19:1 ar 4. Moz. 10:11, 12). Šajā gadā tika izdoti daudzi likumi, kā aprakstīts 2. Moz. 19.–40. nod., 3. Moz. 1.–27. nod. un 4. Moz. 1:1–10:10. Israēla uzturēšanās Sinaja kalnā ir galvenā stāsta daļa pirmajās piecās Mozus grāmatās. Tas ir pamats, lai kļūtu par Dieva izredzētajiem ļaudīm, vienīgo tautu, kas nav iegrimusi pagānismā un elkdievībā.

Dievs uzņemas iniciatīvu un noslēdz derību ar Israēlu. Ar nosacījumu, ka cilvēki būs paklausīgi un saglabās attiecības ar Viņu, Dievs apsola padarīt tos par īpašu dārgumu, priesteru cilti, svētu tautu.

Būt svētai tautai nozīmē būt veltītam Dievam un atklāt Viņa raksturu citiem, īpaši apkārtējām tautām. Viņi arī tika aicināti darboties kā priesteru cilts, kas savienotu citus ar Dievu, vedot tos pie Viņa un mācot Viņa ceļus un Viņa likumus. Tam bija jābūt Dieva īpašajam dārgumam, jo Viņš vēlējās, lai Israēls kā Viņa kanāls apgaismotu pasauli ar zināšanām par Viņu un Viņa raksturu.

Šī derība bija tiesisku attiecību nodibināšana starp Dievu un Viņa tautu. Vispārējā derības formula, kas dažādos tekstos nedaudz atšķiras, ir: “Es būšu viņu Dievs, un viņi būs mana tauta” (sk. 2. Moz. 6:7, 3. Moz. 26:12, Jer. 24:7, Jer. 31:33, Ebr. 8:10, Atkl. 21:3).

Iztēlojieties, ka esat Dieva “īpašais dārgums”! Kādas īpašas privilēģijas tas ietvertu? Kādi īpaši pienākumi jums būtu? _____

Gatavošanās dāvanai

Izlasi 2. Moz. 19:9–25. Kā Dievs sagatavoja Israēlu desmit baušļu saņemšanai? _____

Dievs deva konkrētus norādījumus, kas israēliešiem bija jādara, gatavojoties baušļu došanai Sinajā. Viņu ārējai tīrībai bija jāatspoguļo viņu pilnīgā uzticība Dievam. Viņiem jābūt gataviem drīzajai Kunga godības varenajai izpaušmei. Kad tā atnāca, to pavadīja “pērkons un zibeņi, un biezs mākonis virs kalna, un varen stipra bazūnes skaņa, tik stipra, ka visa tauta, kas bija nometnē, izbijās” (2. Moz. 19:16).

Dekalogs (desmit baušļi) ir Dieva atklāsmes un Bībeles ētikas sirds. Tas veido dievišķo standartu būtību un pamatu visai cilvēcei, tā principi ir mūžīgi un universāli.

Saskaņā ar Bībeles naratīvu Dekalogu pasludināja pats Dievs (2. Moz. 19:19; 2. Moz. 20:1; 5. Moz. 5:4, 5, 24), un to arī uzrakstījis Viņš pats (2. Moz. 24:12, 2. Moz. 31:18, 5. Moz. 5:22). Tas divreiz tika pasniegts Mozum kā īpaša dāvana (2. Moz. 32:19; 2. Moz. 34:1; 5. Moz. 10:1, 2).

2. Mozus grāmatā Dekalogs tiek saukts par “liecību” (ebreju valodā “edut”; 2. Moz. 31:18); vēl to sauc par “derības vārdiem” (ebreju valodā “dibre habberit”; 2. Moz. 34:28). 5. Mozus grāmatā tie ir rakstīti uz “derības plāksnēm” (5. Moz. 9:9, 11, 15). Nevienā no grāmatām ebreju valodā nav lietots apzīmējums “desmit baušļi” (ebreju valodā “mitzwot”, “baušļi”), bet gan trīs reizes tie ir nosaukti par “desmit vārdiem”. Ebreju valodā ir “aseret haddebarim”, no “dabar”, kas nozīmē “vārds, teikums, matērija, lieta, runa, stāsts, solījums, izteikums”. (Sk. 2. Moz. 34:28, 5. Moz. 4:13, 5. Moz. 10:4.)

Ir divas Dekaloga versijas ar ļoti nelielām atšķirībām; pirmā ir uzrakstīta 2. Moz. 20:1–17, bet otrā – 5. Moz. 21:3–21. Otrā versija, ar ko Mozus mutiski iepazīstināja Israēlu, radās gandrīz četrdesmit gadus pēc Sinaja, tieši pirms tautas ieiešanas Apsolītajā zemē (5. Moz. 1:3, 4; 5. Moz. 4:44–47). Šie apstākļi izskaidro nelielās atšķirības starp abām versijām.

Kad Pāvils bauslibu nosauca par mīlestību, viņš citēja no Dekaloga (Rom. 13:8–10). Mīlestība patiešām ir Dieva likumus vienojošs apzīmējums, jo Viņš ir mīlestības Dievs (1. Jņ. 4:16).

*Kā jūs saprotat domu par desmit baušļiem kā Dieva mīlestības izpaušmi?
Ko tas nozīmē? Kā tajos atklājas Dieva mīlestība? _____*

Dekaloga dāvana

Izlasi 2. Moz. 20:1–17. Kādi ir Dekaloga principi, un kā tas ir sakārtots? _____

Nemiet vērā, ka Dekalogs nesākas ar pavēlēm, bet ar Dieva žēlastības darbu Savu ļaužu vidū:

“Es esmu Tas Kungs, tavs Dievs, kas tevi izvedis no Ēģiptes zemes, no vergu nama” (2. Moz. 20:2). Tas Kungs vispirms parāda Savu žēlastību, dodot Israēlam brīvību un pestīšanu, un tikai pēc tam atklāj Savu gribu. Šie baušļi bija jāievēro mīlestības un pateicības dēļ par to, ko Dievs bija darījis viņu labā.

Dieva Dekaloga kopsavilkums ir “mīlestība” (Rom. 13:10). Lielākais bauslis ir mīlestības bauslis, kas tiek izteikts divos veidos: mīlestība pret Dievu (5. Moz. 6:5) un mīlestība pret savu tuvāko (3. Moz. 19:18).

Pirmajos četros Dekaloga baušļos skaidrots, ko nozīmē mīlēt Dievu. Nākamajos sešos baušļos skaidrots, ko nozīmē mīlēt savu tuvāko. Dekalogs sākas ar Dieva godināšanu pāri visam (vertikālā mīlestība) un turpinās ar cieņu pret citiem (horizontālā mīlestība):

1) godināt un cienīt Dievu, piešķirot Viņam pirmo un augstāko vietu katrā mūsu dzīves situācijā (pirmais bauslis);

2) godināt un saglabāt Dieva unikālo stāvokli un neaizstāt Viņu ar elku jebkādā formā, ne fiziskā, ne simboliskā, ne garīgā. Mūsu vistīrākās jūtas pieder Kungam (otrais bauslis);

3) godāt Dieva vārdu – Viņa reputāciju un raksturu (trešais bauslis);

4) godāt Viņa atpūtas un pielūgsmes dienu – sabatu (ceturtais bauslis);

5) cienīt vecākus (piektais bauslis);

6) cienīt dzīvību (sestais bauslis);

7) cienīt laulību (septītais bauslis);

8) cienīt cilvēku īpašumu (astotais bauslis);

9) cienīt citu cilvēku reputāciju (devītais bauslis);

10) cienīt sevi, lai nekādas savtīgas vēlmēs nesabojātu mūsu raksturu (desmitais bauslis).

Kā pats Jēzus teica: “Ja jūs mīlat Mani, turiet Manas pavēles” (Jņ. 14:15; sk. arī 1. Jņ. 4:20, 21). Tādējādi patiesa paklausība ir vienkārši mīlestības un pateicības izpausme pret Jēzu. Šī mīlestība visspēcīgāk izpaužas tajā, kā mēs izturamies pret saviem tuvākajiem.

Dieva likuma dažādās funkcijas

Dieva likums atklāj Dieva raksturu, kas Viņš ir. Kā Dievs ir svēts, taisns un labs, tāds ir arī Viņa likums. Pāvils apstiprina: “Tā tad bauslība kā tāda ir svēta un bauslis kā tāds – svēts, taisns un labs” (Rom. 7:12).

Bībelē Dieva bauslība parādīta ļoti pozitīvā gaismā (Mt. 5:17, 18; Jņ. 14:15; 1. Kor. 7:19). Var radīt dzeju par likumu (piemēram, 119. psalms), dziedāt par bauslību (19. psalms) un to pārdomāt dienu un nakti (Ps. 1:2, Joz. 1:8). Bauslība palīdz atturēties no ļauna un dod gudrību, izpratni, veselību, labklājību un mieru (5. Moz. 4:1–6, Sal. pam. 2–3).

1. Dieva bauslība ir kā žogs, kas rada lielu brīvu telpu dzīvei un brīdina, ka ārpusē sagaida briesmas, problēmas, sarežģījumi un pat nāve (1. Moz. 2:16, 17; Jēk. 2:12).

2. Likums ir arī ceļazīme, norādot uz Jēzu, kurš piedod mūsu grēkus un maina mūsu dzīvi (2. Kor. 5:17, 1. Jņ. 1:7–9). Tādā veidā tas kā “paidagogos” (aizbildnis/audzinātājs) mūs ved pie Kristus (Gal. 3:24).

Izlasi Jēk. 1:23–25. Ko viņš saka, un kā šie vārdi palīdz mums saprast, kāda ir likuma funkcija un nozīme, lai gan tas mūs nevar glābt? _____

Spogulis var atklāt trūkumus, bet spogulī nav nekā, kas varētu tos novērst. Spogulis norāda uz problēmām, bet nepiedāvā risinājumu. Tāpat ir ar Dieva likumu. Mēģināt tikt attaisnotam Dieva priekšā, ievērojot likumu, būtu tas pats, kas blenzt spogulī tik ilgi, līdz spogulis novērsīs mūsu trūkumus.

Tā kā pestīšana notiek ticībā, nevis ar darbiem, tostarp bauslības darbiem, daži kristieši apgalvo, ka bauslība ir atcelta un mums vairs nav jāpilda. Ņemot vērā to, ka bauslība pati par sevi ir tā, kas nosaka grēku – “Es nebūtu pazinis grēka, ja nebūtu bijis bauslības” (Rom. 7:7) –, šāds apgalvojums, protams, ir rupja un nepareiza bauslības un evaņģēlija saistības interpretācija. Mums evaņģēlijs ir vajadzīgs tieši bauslības pastāvēšanas dēļ.

Cik veiksmīgi jūs esat mēģinājuši paklausīt Dieva likumam? Vi pietiekami labi, lai uz to varētu balstīt savu pestīšanu? Ja nē, kāpēc jums ir vajadzīgs evaņģēlijs? _____

Bauslība kā Dieva apsolījums mums

Izlasi Rom. 3:20–24. Lai gan Pāvils ļoti skaidri norāda uz to, ka mēs nevaram tikt glābti, ievērojot desmit baušļus, kā tad baušļiem vajadzētu darboties mūsu dzīvē?

Ebreju nozīme jēdzienam “dabarim”, ko Mozus izmanto, lai aprakstītu desmit baušļus (2. Moz. 34:28, 5. Moz. 4:13, 5. Moz. 10:4), burtiski nozīmē nevis “baušļus”, bet gan “vārdus”. Šim “vārdam” tagad (vienskaitlī) var būt “solījuma” nozīme. Tāpēc daudzās vietās (1. Ķēn. 8:56, 2. Laiku 1:9, Neh. 5:12, 13, 5. Moz. 1:11, 5. Moz. 6:3, 5. Moz. 9:28, Joz. 9:21, Joz. 22:4, Joz. 23:5) “dabar” ir tulkots vai nu kā lietvārds, vai kā darbības vārds, izsakot ideju par apsolījumu.

Elena Vaita sniedz ieskatu Dekaloga funkcijā: “Desmit baušļi .. ir desmit solījumi.” (Elena G. Vaitas komentāri “The SDA Bible Commentary” 1. sēj., 1105. lpp.) Dekalogs ir jāsaprot kā Dieva apsolījumi, kas vadīs mūs uz pareizā ceļa, lai Viņš varētu darīt mūsu labā brīnišķīgas lietas. Bet mums tiem ir jāpakļaujas.

Izlasi Rom. 10:4. Kā mums būtu jāsaprot Pāvila apgalvojums, ka Kristus ir bauslības “gals”?

Pāvils norāda, ka Jēzus Kristus ir bauslības “telos”, bet ne tādā nozīmē, ka Kristus atceltu likumu vai to anulētu. Tā vietā tas nozīmē, ka Kristus ir bauslības mērķis un nodoms. Tas nenozīmē, ka Viņa izpērkošais upuris pārtrauktu likuma esamību spēkā un mūžīgumu.

Glūži pretēji, Pāvils runā par bauslības nozīmi, par tās leģitimitāti un par tās nemainīgo varu (Rom. 3:31, 1. Kor. 7:19, Gal. 5:6). Vārda “telos” nozīme galvenokārt ir saistīta ar pievēršanos nolūkam un mērķim, nevis laikam. Kristus ir atslēga Dieva bauslības patiesās nozīmes un mērķa atrašanai. Tādējādi būtu nepareizi apgalvot, ka Kristus bauslību atcēla, aizstāja vai anulēja. Kristus ir bauslības mērķis, uz kuru tā norāda.

Kā bauslība mums norāda uz Jēzu? Tas ir, ko bauslība atklāj par mums pašiem, kas patiesām norāda uz Jēzu?

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļas “Baušļu došana Israēlam” (303.–310. lpp.) un “Sātana naidis pret baušļiem” (331.–342. lpp.).

“Dievs šo likumu došanas notikumu vēlējās saistīt ar bijājamās varenības atklāsmi, kas atbilstu bauslības augstajam raksturam. Ļaudīm bija jāsaprot, ka viss, kas attiecas uz kalpošanu Dievam, jāuzlūko ar vislielāko godbijību.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 303. lpp.)

Šis godbijības princips ir spēkā arī mūsu laikā. Tas izriet no izpratnes par Dieva diženumu, transcendenci un varenumu. Redzot Dieva godību, mūsu sirdīs rodas pateicība, un tas dara pazemīgu mūsu lepnumu. Jo tuvāk nonāksim Dieva svētumam, jo vairāk savā dzīvē saskatīsim nepilnības, kas liks mums būt vēl izslāpušākiem pēc Viņa pārveidojošās klātbūtnes un vēlēties līdzināties Viņam.

Un arī, zinot, kas mēs esam salīdzinājumā ar Viņu un Viņa svēto likumu, mēs esam pilnībā atkarīgi no Kristus aizvietojošās nāves mūsu vietā.

Vienlaikus Jēzus skaidri norādīja, ka, ja mēs pazemīgi pieņemam Dievu par savu Kungu un Kēniņu, Viņa pavēlēm paklausīt nav grūti (Mt. 11:28–30). Kristus skaidri norādīja, ka dievišķais likums ir mūžīgs (Mt. 5:17–20). Ja mēs ievērosim Dieva baušļus mīlestībā un pateicībā Viņam par brīvi pieejamo pestīšanu, tad piedzīvosim glābjošo attiecību pilnību. Izbaudot baušļu ievērošanas lielās priekšrocības (galu galā, pavērojiet grūtības un sāpes, ko izsauc to pārkāpšana), mēs varam arī baudīt pārliecību, ka mūsu pestīšana ir atrodama Jēzū, nevis baušļu ievērošanā.

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

- 1. Gatavošanās likuma saņemšanai palīdzēja tautai nonākt pie nepieciešamās godbijības izjūtas. Kur mūsdienu draudzē un draudzes dzīvē ir līdzīga godbijība un bijība Dieva priekšā? Vai arī mēs esam lēnām kaut kā to pazaudējuši?*
- 2. Vairāk pakavējieties pie šīs derības formulas: “Es būšu viņu Dievs, un viņi būs Mana tauta.” Ko tas nozīmē mums šodien, un kā tas būtu jāatklāj gan individuāli, gan kā cilvēku grupai?*
- 3. Dievs dara mūs spējīgus darīt to, ko Viņš mums ir pavēlējis. Elena G. Vaita apgalvo, ka “visi Viņa norādījumi reizē arī sekmē to izpildīšanu” (“Kristus līdzības”, 333. lpp.). Kā šo apsoliģumu ieviest dzīvē?*
- 4. Kā atbildēt uz izplatīto argumentu, ka pēc krusta likums ir atcelts? Kas, pēc viņu domām, ir pārsvarā atcelts?*